

Hej bästa/bäste representanter för Västra Götalands läns norra valkrets i Sveriges Riksdag.

Ann-Sofie Alm (M), Cecilia Gustafsson (M), Matheus Enholm (SD), Ulf Rexefjord (SD), Markus Wiechel (SD), Jonathan Svensson (S), Louise Thunström (S), Magnus Jacobsson (KD), Emma Nohre'n (MP).

Jag heter Kjell Corneliusson och skriver till dig med anledning av den kommande omröstningen om kommunernas vetorätt mot uranbrytning.

Kommer du att rädda det kommunala vetot mot uranbrytning vid Riksdagens omröstning den 11 juni?

Uranet som gruvbolagen redan idag söker undersökningstillstånd för prospektering gäller främst i alunskiffer. Koncentrationen av uran i alunskiffer är extremt låg, och kräver enorma mängder brytmassa i dagbrott. Alunskiffer innehåller utöver uran en mängd extremt giftiga ämnen som lakas ut i våra vattenmiljöer och sprids vidare. Idag finns inga kända metoder att hantera detta. Naturpåverkan och landskapsförstöring blir även de gigantiska, då det handlar om dagbrott på flera miljarder ton brytmassa.

Som representant i Riksdagen förutsätter jag att du har insikt i de enorma miljöproblem som brytning i alunskiffer kommer att generera. Irreparabla ska tilläggas. Jag går inte in mer på miljöproblematiken utan räknar med att du vet vad ditt beslut innebär, för eller emot vetorätten.

Då mitt ställningstagande står klart som medborgare och har ett ansvar för våra framtida generationer, samt med de faktakunskaper jag besitter, ser jag i dagsläget att kommunernas vetorätt är det sista halmstrået, dock inga garantier, som kan rädda oss från en miljökatastrof både på kort sikt och i evig tid.

Kampen mot brytning i alunskiffer pågår i stort sett över hela landet. Det är heller inget nytt i historien till exempel när det gäller vårt "eget område", Ranstad vid södra Billingen, 1976. Kampen i vårt område är alltså pånyttfödd. Här ser jag att du som politiker i vår valkrets har ett extra ansvar, även om det ser lika illa ut på flera platser från norr till söder.

Delar i vårt valdistrikt ligger inom Platåbergens UNESCO-klassade geopark. Än så länge den enda geoparken i Sverige och världsunik. Parken har nyligen fått förnyad status i ytterligare fyra år från FN:s UNESCO-råd. Vad uranbrytning i våra platåberg skulle innebära för Platåbergens Geopark framtid kan vi bara sia om, utöver de mycket allvarliga miljöproblemen i övrigt. Vilket ansvar tycker du att du som politiker har här?

Hur hamnade vi i en omröstning om den kommunala vetorätten den 11 juni?

När det gäller specifikt uranet så har det sin källa från kärnkraftsutbyggnaden på 70-talet och folkomröstningen 1980. Det gemensamma utslaget 1980 var att ingen ytterligare kärnkraft skulle byggas ut. Den skulle avvecklas. Utan att gå in på detaljer så hade linje 1 och 2 samma tidsperspektiv. Det har varit grunden för utvecklingen fram till idag. Redan vid folkomröstningen var det förnyelsebar energi som skulle leda energiutvecklingen och fasa ut kärnkraften.

För att göra en lång historia kort så kan vi förflytta oss fram till energiöverenskommelsen inom Alliansen 2009. Man fick med sig Centern på att slopa nybyggnadsförbud. Det byggde på ersättningsprincipen, alltså ersätta gamla reaktorer på befintliga platser och kärnkraftverk. INGEN UTBYGGNAD, som är viktigt att komma ihåg inför fortsättningen. Märk väl även här INGA STATLIGA SUBVENTIONER. Ett beslut som låg kvar i den blocköverskridande energiöverenskommelsen 2016. Jag återkommer till detta. Ett mål var att nå minst 50% av energianvändning på förnyelsebar fram till 2020.

”Löfvenregeringen” gjorde 2014 en energiuppgörelse med MP, om att inte driva några politiska krav på att ”snabbstänga” några reaktorer, utan de skulle få fasa ut i den takt den ersätts med förnyelsebara energikällor. Centern hade accepterat ändringar under Alliansen och MP under Löfvenregeringen.

Tyvärr så finns det politiker som gång efter annan vill ända historien om ”vem som lade ner kärnkraften”.

INGA POLITISKA BESLUT lade ner reaktorer mellan 2014 och 2022. Punkt slut!

Vad händer då 2016?

2009 års energiöverenskommelse inom Alliansen, låg som grund för en bredare blocköverskridande energiöverenskommelsen mellan S, MP, V, KD, C, M och till en början även L

Några viktiga punkter som visar också på samstämmigheten angående kärnkraften och statliga subventioner:

- Hundra procent förnybar energi 2040.
- Inget specifikt stoppdatum för kärnkraften, fortsatt möjlighet att ersätta upp till tio reaktorer UTAN STATLIGA SUBVENTIONER.
- INGEN UTBYGGNAD UTANFÖR BEFINTLIG KÄRNKRAFT
- Avskaffande av effektskatten
- Energieffektivisering

Liberalerna hoppade av då han inte godtog uteslutandet av statliga subventioner till kärnkraften, och den ensidiga satsningen på förnyelsebart.

Denna historik är nödvändig för att kunna följa utveckling efter Tidöregeringens tillträde 2022, och lett fram till det beslut som ska fattas den 11 juni om vetorätten mot uranbrytning.

Tidöregeringen lämnar omgående den blocköverskridande energiöverenskommelsen 2016.

Från och med 2026 har regeringens politik öppnat för utbyggd kärnkraft samt för uranbrytning i alunskiffer, med enorma konsekvenser för natur och miljö. Trots de risker vi redan vet och inte kan se hela vidden av.

Utbyggnaden av kärnkraften sätts i fokus. Regeringens budgetplaner lägger i statliga subventioner och garantier tillsammans med elprisgarantier för energibolagen och avfallshanteringen, mellan 800 och 900 000 000 000 kronor i dagsläget. AVSTEG FRÅN 2009-2016-överenskommelserna.

Man går ifrån ”tio reaktorer inom befintlig kärnkraft” till att möjliggöra utbyggnad. Man tar bort skyddet för utbyggnad av tidigare skyddade obrutna kuster runt hela Sverige. Dels AVSTEG FRÅN 2009-2016-överenskommelse, och dels avskaffande av tidigare skyddade miljöer, naturområden och inskränkningar av skydd för naturreservat/nationalparker. (exempel: Biskops Hage, Varberg, Kosterhavets marina nationalpark, Gullmarsfjorden, världsarv mm)

Kärnkraften är ett argument för regeringen i den ”gröna omställningen”. Detta kan vi ha olika åsikter om, men lämnar det där hän.

Ihop med ovanstående planer i kommer vi nu till argumentet att ”vi ska producera eget kärnbränsle till svenska kärnkraftverk”. ”Eget bränsle till svenska kärnkraftverk” stämmer inte med verkligheten då Euratomfördraget ger EU optionsrätt på uranet inom unionen. All upphandling inom EU:s behov styrs genom Euratom Supply Agency. Men detta vet ni säkert redan.

Det betyder att så länge vi hade ett förbud mot uranbrytning och/eller inte bedriver brytning i alunskiffer har/hade EU ingen rätt att kräva vare sig uranbrytning eller sällsynta jordartsmetaller.

Med föresatsen att vi ska ha "eget kärnbränsle" ville regeringen upphäva förbudet mot uranbrytning från 2018, samt att omvandla uran från att "kärnteknisk anläggning" till "koncessionspliktig verksamhet".

Propositionen lades den 28 augusti 2025. Detta blev signalen över landet till de som kommer att beröras direkt av denna radikala förändring.

Aktionsgrupper, organisationer och föreningar har gått samman i motståndet mot brytning i alunskiffer. Inför omröstningen i Riksdagen den 5 november hade hundratals seminarier i landet, insändare, debatter och en demonstration i Stockholm den 18 oktober genomförts. Aktionerna gällde att behålla uranförbudet efter den 5 november.

Propositionen gick igenom med en rösts övertikt. De politiker som stod för detta beslut, och med det från och med 2026 gör det möjligt att börja bryta i alunskiffer, har ett stort ansvar på sitt samvete. Vatten som försörjer hundratusentals i vårt land står inför ett omedelbart hot. Uranet blev genom beslutet den 5 november en koncessionsmineral.

Då uranet blivit "koncessionspliktig verksamhet" är även äganderätten till skog, jordbruk och rennäringen hotad. Anses "samhällsnyttan större" äger exploatörerna företräde. Detta är inget nytt, men brytning i alunskiffer med dagbrott samt mycket svåra föroreningar som följd, är detta ett allvarligt ingrepp i demokratin, och vår rätt till en levande och giftfri miljö. Vilket ansvar tar du som politiker för denna konsekvens?

Avskaffas den kommunala vetorätten är dammluckorna öppna för EU:s produktionskrav. Den 28 mars hölls en landsomfattande manifestation och demonstration i Sverige, för den kommunala vetorätten och motståndet mot brytning i alunskiffer. Huvudorterna var Skövde, Östersund, Vilhelmina och Umeå.

Då jag var på plats i Skövde den 28 mars och lyssnade till politiker både på riksplanet och från flera kommuner, så var det samstämmigt även från lokala politiker vars partier ingår i Tidöregeringen. DET KOMMUNALA VETOT MÅSTE SKYDDAS. Samma åsikter framkommer även i Östersund, Vilhelmina och på ett flertal andra berörda platser.

Det kan tyckas paradoxalt, och sedan får vi se om partipiskan slår till den 11 juni, vilka som står pall för trycket. Men man ska sedan komma hem till sin hembygd och.....

Den 11 juni sätts försvaret för demokratin på prov. Ska du som politiker begränsa och/eller avskaffa möjligheten för medborgare där de bor, att inte kunna påverka sina livsbetingelser? Det som pågår är ett ingrepp på just våra livsbetingelser, i nutid och för all framtid.

Nu kommer min fråga till dig i min valkrets. Tänker du skydda och försvara den kommunala vetorätten den 11 juni, mot uranbrytning och ha rätten att säga nej till gruvetableringar?

Är tacksam för svar.

Med vänliga hälsningar

Kjell Corneliusson

Medborgare och pensionär i Vänersborg

Några av Sveriges aktionsgrupper mot brytning i alunskiffer

"Sverige mot brytning i alunskiffer"

<https://www.facebook.com/groups/736075352554863/>

"Stoppa uranbrytningen i Västgötabergen"

<https://www.facebook.com/groups/196588710356954/>

"Naturskyddsföreningen Skaraborg"

<https://skaraborg.naturskyddsforeningen.se/stoppa-brytning-i-vastgotabergen/>

"Naturskyddsföreningen Skövde!"

<https://skovde.naturskyddsforeningen.se/2026/03/15/nationell-demonstration-mot-brytning-i-alunskiffer-28-mars-kl-1200-hertig-johans-torg-skovde/>

"Hela Sverige ska leva Skaraborg"

<https://www.helasverige.se/skaraborg/nyheter/manifestation-for-vastgotabergen-och-platabergslandskapet/>

"Södra Lappland emot uranbrytning"

<https://www.facebook.com/groups/835568528826467/>

"LRF"

<https://www.lrf.se/nyheter/viktigt-besked-att-fragan-om-kommunalt-veto-utreds/>

"Stoppa gruvplanerna vid Vättern"

<https://www.facebook.com/groups/573247514865855/>